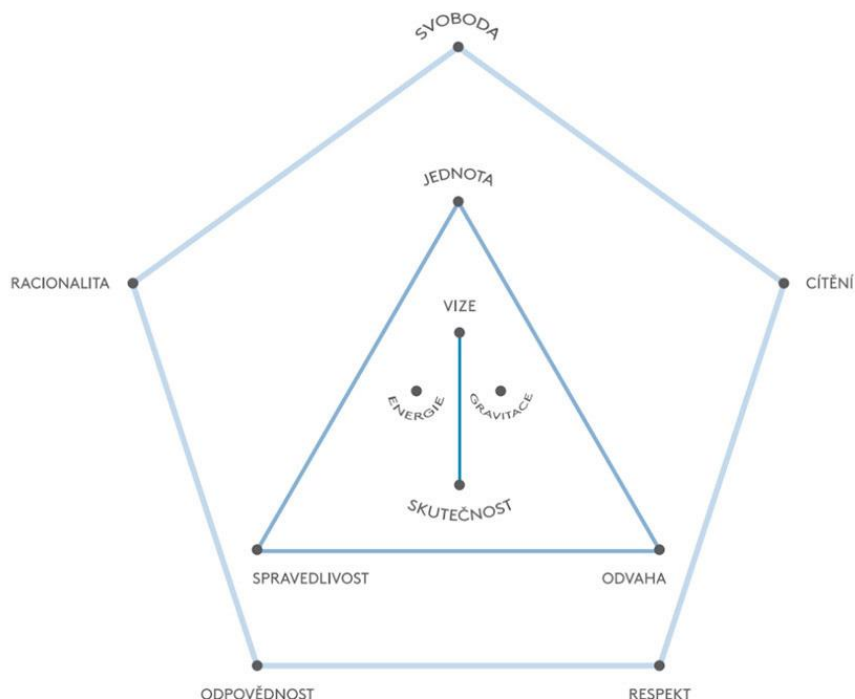

Principy a hodnoty vývoje

Tvoje životní výhoda je, že dovedeš spojovat své představy a vize a docházet s nimi k řešení životních situací, a to i řešení zcela praktických věcí. Mluvíš o vesmíru a lidském vývoji, stejně jako o zákulisích matematiky. Na začátku jsme se domluvili na jedné zvláštnosti, totiž, že poslední otázku si položíš sám sobě a odpovíš, co považuješ za nejdůležitější sdělit čtenáři. Tato otázka, vlastně dvoj-otázka zní: Jaké jsou principy vývoje světa a lidské společnosti? Má smysl rozlišovat zlo a dobro?

Ano. Existuje dokonce možnost najít, sice nikoliv dokonalé, ale v principu přesto objektivní, férové hodnocení, které dovede rozlišit a charakterizovat jednoznačně a nezpochybnitelně dobré činy a také skutky jednoznačně negativní povahy. Toho dosáhneme rozdělením (rozkladem) libovolného činu na jednotlivé komponenty, kdy každou lze posoudit zvlášť.

Jasně dobrý čin je takový, kdy každá jeho komponenta je dobrá. Analogicky, jednoznačně špatný skutek má každou komponentu špatnou. Ano je zřejmé, že většina praktických aktivit bude obsahovat nejen složku dobrou ale i špatnou. Výsledné hodnocení je pak závislé na posouzení důležitosti a síly jednotlivých komponent, přičemž posouzení důležitosti je nutně subjektivní.

Lze dokázat, že velkou chybou, pokud ne přímo zlým úmyslem, je relativizace zla. Na tom nic nemění skutečnost, že mezi jasným dobrem a neomluvitelným zlem je široké spektrum činů, které nejsme schopni objektivně zasadit do binární kategorie dobro versus zlo, se svými stále dosti omezenými znalostmi. Ani fakt, že i pod-omluvitelně špatná věc se z dlouhodobého hlediska může ukázat jako v celku užitečná, mít pozitivní důsledky, není podstatný. Jakékoliv nezamýšlené pozitivní důsledky na naší úvaze nic nemění.

Pro hodnocení každého činu je zásadní úmysl jeho vykonavatele. Úmysl je zásadní i v dobré variantě, a to dokonce především. Aktivita vykonaná v nejlepším úmyslu se může ukázat jako chyba a přesto takový chybný čin nehodnotíme jako špatný. Samozřejmě i nejlepší úmysl musí být provázen odpovědností, adekvátní schopností a bez například nadměrné sebedůvěry.

Předchozí úvaha nás vede k myšlence najít jednotlivé komponenty úmyslu vykonavatele a ty ohodnotit. Je zřejmé, že nejvíce pravdivou vnitřní intenci a skutečnou motivaci můžeme objektivně zhodnotit snad sami u sebe a možná u své osobní lásky. Ve většině případů můžeme úmysl odhadovat s rozumnou přesností.

Pro účely následující úvahy si představme (předpokládejme), že úmysl přesně známe. Jsme pak schopni najít "rozklad" širokého spektra motivací na základní komponenty, na jejichž primárním významu se shodneme a které umíme hodnotit. (Základní komponenty tvoří tzv. "ortonormální bázi", matematicky řečeno).

Pokusil jsem se takové komponenty sepsat a navázat je do matematické struktury. Výsledkem jsou množiny základních principů a hodnot, kdy principy a hodnoty splňují následující:

- Jsou objektivně pozitivní.
- Ve svém “sjednocení” zahrnují s velkou pravděpodobností všechno, co v dnešní době chápeme i cítíme jako “dobré”. Tvoří bázi pro hodnocení jasně dobrých činů.
- Jejich smysly se neprolínají, každý princip a hodnota přináší zcela nový význam. Matematicky řečeno jsou ortogonální.
- Posloupnost množin lze symbolicky vidět ve vývoji našeho vesmíru.

Páteřním systémem našeho modelu je velmi významná v matematice a v přírodě a v umění výjimečná — Fibonacciho posloupnost: 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, ... Její poměry se přibližují (konvergují) ke Zlatému řezu o hodnotě $[(1+\sqrt{5})/2]$ a jsou univerzální a hojně se vyskytující stavební kameny krásy mnoha objektů, jevů a situací. Pro nás Fibonacciho posloupnost odpovídá počtu prvků v posloupnosti množin vývojových principů a hodnot, tedy každé Fibonacciho číslo je počet prvků příslušné množiny, viz obrázek s názvem “Skutečností je spravedlivost a odvaha s myšlenka-mi jednota a svoboda.”

První číslo Fibonacciho posloupnosti je jedna. Představme si moment Velkého třesku, instanci prvotní existence, kdy je vesmír zaplněn čistou energií. Představa nás navede k prvnímu principu a tím je ENERGIE, jediný prvek v první množině.

Poté, co prozáříme neomezený prostor energií, nacházíme potřebu následného smysluplného principu. Je jím vzájemná provázanost, fyzikální síla s neomezenou působností. Jedinečná GRAVITACE, která je spojena s druhým číslem Fibonacciho posloupnosti, opět jedna.

V pořadí třetí ve Fibonacciho posloupnosti je číslo dvě. Třetí množina tvoří syntézu dvou principů MYŠLENKA a SKUTEČNOST. Myšlenka staví na základě faktičnosti a realizovatelnosti. Myšlenka přechází ve skutečnost utvářením reality a věřím, že existuje účel hlubšího smyslu a krásy. Číslem dvě a jeho principy lze nahlédnout realitu od počátku věků přes formování galaxií a výbuchy supernov, vývoj našeho vesmíru až ke skutečnosti vzniku života.

Číslo tři je ve Fibonacciho posloupnosti čtvrté v pořadí a jeho poselstvím je vznik života. Vzájemná přitažlivost sblíží v nejpoetičtějším jevu světa dva jedince a jejich společná energie vytváří nový život. Principy života jsou ODVAHA, SPRAVEDLIVOST a JEDNOTA.

Odvaha je klíčová pro přežití a dlouhodobý rozvoj druhu. Schopnost vyjít mimo osobní "komfortní zónu", čelit nebezpečí, bojovat o život i riskovat v případě nutnosti patří mezi primární hnací motory rozvoje. Princip spravedlivost vyjadřuje férovost, pro harmonický a hodnotný život velmi důležitou. Jednota, přinášející vzájemnou pomoc a oporu, je klíčová pro dobrý rozvoj a je zásadním faktorem kvality života.

Páté číslo Fibonacciho posloupnosti, kterým je pět, je spojeno s vývojem člověka a lidského druhu, s naším vnímáním, citem a myšlením. Jeho hodnoty jsou RESPEKT a CÍTĚNÍ na pravé straně, ZODPOVĚDNOST a RACIONALITA na druhé, a na vrcholu pětiúhelníku je SVOBODA.

Zodpovědnost znamená zodpovědnost za svůj život, svou rodinu, přátele, nejlépe svou zemi i celé lidstvo. Důsledkem principu zodpovědnosti je, že ignorace zla nebo příliš pasivity je také zlo. Respekt přináší rovnost mezi lidmi, přičemž rovnost není rovnostářství, dále vzájemnou toleranci a pomoc jeden druhému a je velmi důležitý i ve vztahu k přírodě. Cítění obsahuje nejkrásnější emoce spojené s osobní láskou, zahrnuje empatii i další pozitivní emoce a je primární pro lidské štěstí. Pochopení významu svoboda přináší sebeuvědomění a následně vnímáme její potřebnost až nutnost.

Racionalita, naše racionální myšlení je úžasný nástroj, který je velmi užitečné, obohacující a tedy myslím důležité umět používat a rozvíjet. Schopnost sjednotit racionální a empatii přináší velkou synergii. Je moudré, abychom vyvíjeli úsilí zlepšovat se ve vnímání té hodnoty, ve které jsme méně zdatní, protože efekt synergie mnohonásobně vrátí vynaloženou energii. Jsem přesvědčen, že sjednocení racionality a empatie umožní lidem dosáhnout úspěchu ve všech oblastech života a nejvíce štěstí.

Celkový počet našich principů a hodnot je dvanáct. Dvanáctka je počet stěn pravidelného dvanáctistěnu (dodekaedru) a již tím ji můžeme považovat za

výjimečnou. Podle Platóna dodekaedr symbolizuje náš vesmír. Jeho dvanáct stěn tvoří pravidelné pětiúhelníky a lze ho také vnímat jako symbol stupně vývoje člověka v našem modelu.

Podobně jako činy lze rozložit na jednotlivé komponenty, které můžeme hodnotit bází základních hodnot, je velmi pravděpodobné, že i každou hodnotu, kterou jsme schopni vnímat, lze zobrazit jako “sjednocení” základních hodnot ortonormální báze. Jiné hodnoty pak se současným stavem poznání a vědomí neumíme vnímat.

Jaké jsou konkrétní příklady rozkladu hodnot? Například klíčová hodnota rodina je jednota, spravedlivost a cítění i zodpovědnost. Lidská pravda je skutečnost. Zdraví je odpovědnost, racionalita a v menší míře i svoboda. A moudrost? Myslím, že jak hluboké slovo moudrost většina lidí chápe, tak je sjednocením všech našich principů a hodnot.

Zajímavým příkladem je pojem “sebeobětování”. Toto slovo zajisté obsahuje principy jednota a odvaha a hodnotu zodpovědnost. Obsahuje ovšem navíc i něco, co není dobré. Za určitých okolností “sebeobětování” může zahrnovat fanatismus, který je nutně v rozporu například s hodnotou respekt. Sebeobětování není čistě dobré a nelze jej vyjádřit jako sjednocení našich základních principů a hodnot.

Za výjimečně důležitou hodnotu považuji přátelství. Přátelství je spojení principů jednoty a spravedlivosti a hodnot respekt a svoboda i cítění. Velmi zajímavou a také důležitou hodnotou je soukromí. Soukromí je respekt a svoboda společně s racionalitou, a trochu i spravedlivost. Je smysluplné a racionální a spravedlivé mít možnost soukromí pro svou mysl, protože poté je snazší plně tvořit a svobodná tvorba bývá ta nejkrásnější.

A jaký je - ano existuje - “ortonormální rozklad” té nejkrásnější hodnoty? Jak vyjádříme lásku? Lásku je gravitace, tedy vzájemná přitažlivost, propojená s cítěním. Tím nejhlubším a nejkrásnějším citem. Cit je fenomenální dar, tak hluboký, že asi většina z nás by si krásu takové velikosti ani neuměla představit. Můžeme poděkovat vesmíru, že ho přesto máme.

Vraťme se nyní k základním principům a hodnotám, k naší bázi. Mohl by být seznam úplný? V našem modelu určitě nikoliv, protože Fibonacciho posloupnost pokračuje číslem osm a můžeme očekávat osm nových, jedinečných hodnot. Věřím, že v poměrně blízké budoucnosti budeme schopni dosáhnout vnímání a pochopení těchto dalších osmi stavebních kamenů.

Novou kapitolu vývoje otevřeme rozšířením osobní komunikace s použitím moderních technologií. Již dnes jsme schopni dosahovat dříve nadpředstavitelných a stále fascinujících výsledků čtením informací z obličeje nebo magnetickou rezonancí mozku. Lze očekávat, že již brzy budeme systematicky schopni komunikovat na kvalitativně vyšší úrovni než slovy.

Máme úžasnou a nad-uvěřitelnou možnost žít v dnešní převratné a historicky doslova jedinečné době. Je téměř jisté, že naše smysly i naši mysl rozšíříme pomocí technologií a získáme schopnosti jako neomezený přístup k informacím nebo dosažení té nejlepší výpočetní kapacity pouhou myslí. Veškerá výpočetní technologie bude moci být téměř bez libovolného omezení a prodlev přístupná i našemu vědomí :).

Považuji za velmi pravděpodobné, že se nyní velkou rychlostí přibližujeme bodu singularity — epochální změně v dějinách. Globální změny směřující k probuzení lidstva, tedy i vyléčení planety, můžeme očekávat velmi brzy. Nad-úžasný by mohl být již rok 2021.

Ať skutečný vývoj bude jakýkoliv, je myslím dobré uvědomit si následující. Naše principy jsou hodnoty svobodných lidí, kteří svou kreativitou můžeme a měli bychom obohacovat svět. To nás činí šťastnými.

www.instituteticia.org www.kareljanecek.com